

NAV FASTSETTER BARNEBIDRAGET FOR EN STADIG MINDRE, MEN SÅRBAR GRUPPE¹

Av Mia Danielsen og Åshild Male Kalstø²

Sammendrag

Foreldre som ikke bor sammen med barnet sitt skal, hvis mulig, betale barnebidrag til forsørgelse og utdanning. Foreldre står fritt til å løse dette selv, gjennom private avtaler. Hvis de ikke blir enig, kan de søke om at NAV skal fastsette og innkreve bidraget. I denne studien gjør vi en registeranalyse av de som får barnebidraget fastsatt av NAV, en gruppe det er lite kunnskap om.

Antall saker hvor NAV fastsetter barnebidraget gikk betydelig ned mellom 2011 og 2022. Vi anslår at 28 prosent av barna som lever i delte familier hadde en bidragssak i NAV i 2022, mens andelen lå på 43 prosent i 2011. En av årsakene til nedgangen ser ut til å være at stadig flere velger delt bosted for barna ved samlivsbrudd. Foreldrene inngår avtaler seg imellom, uten å involvere NAV. Når barna bor like mye hos begge foreldre vil sannsynligvis barnebidrag også være mindre aktuelt i en del tilfeller.

I 2022 hadde halvparten av barna med en bidragssak i NAV mindre enn to netter avtalt samvær med den bidragspliktige i måneden. Dette skiller seg betydelig fra delte familier sett under ett, hvor nesten halvparten hadde delt bosted i 2020. Kun 4 prosent av barna med en bidragssak i NAV i 2022 hadde delt bosted. Siden det som regel er mor som har hovedomsorgen for barna, betyr det at disse barna tilbringer betydelig mindre tid med far enn i delte familier generelt.

Både mottakerne og de pliktige har i betydelig større grad enn befolkningen generelt en livsoppholdsytelse eller sosialhjelp fra NAV. Videre har flesteparten av bidragsmottakerne en så lav inntekt at de kvalifiserer for bidragsforskudd, og over halvparten er enslige forsørgere. Dette kan samlet indikere at mange av de som har bidragssaker i NAV tilhører en mer sårbar gruppe.

.....

¹ Analysen er en bestilling fra Barne- og familiedepartementet.

² Takk til Bjørg Løken Western, Arumugam Uthayakumar og Ola Thune for tilrettelegging av data.

Innledning

Foreldre har plikt til å forsørge egne barn til de fyller 18 år. Ifølge barneloven skal foreldrene bære utgifter til forsørgelse og utdanning for barnet etter evne (Barneloven §66 og §67). Når en eller begge foreldrene ikke bor sammen med barnet skal hen, hvis mulig, dekke dette gjennom å betale et fast beløp, omtalt som barnebidrag. Foreldrene står fritt til å bestemme størrelsen på barnebidraget gjennom private avtaler. Barnebidrag er altså i utgangspunktet et privatrettslig område.

Samtidig er det å sikre at begge foreldre overholder sin forsørgelsesplikt overfor barna ansett som så viktig at det offentlige har utformet regler for fastsetting og innkreving av barnebidrag (St.meld. nr.19 (2006-2007)). For å hjelpe foreldre som har gått fra hverandre med å bestemme størrelsen på bidraget, tilbyr NAV blant annet en gratis bidragskalkulator på sine nettsider. Dersom foreldrene ikke blir enige kan de søke om at NAV skal fastsette barnebidraget. Ved utforming av regelverket for barnebidrag har man blant annet vært opptatt av å oppmuntre til at barnet har samvær med begge foreldre, og at økonomi ikke skal være et hinder for dette.

I denne artikkelen setter vi fokus på de foreldrepårene som ikke har blitt enige om fastsettelsen av barnebidraget, og som dermed har fått bidraget fastsatt av NAV. Det har aldri vært gjort registerdataundersøkelser av denne gruppen tidligere, og det er derfor begrenset kunnskap om hvem denne gruppen er. Vi vil her beskrive utviklingen i antall saker, i tillegg til kjennetegn ved de bidragspliktige og -mottakerne i perioden 2011 til 2022. Vi vil også undersøke om de mottar ytelse fra NAV, og hvordan dette eventuelt har endret seg over tid. Vi vil også se på alder til barna, avtalt samvær og bidragsforskudd. Målet er å kunne gi en bedre oversikt over hvem disse er, og eventuelle endringer som har skjedd over tid.

Regelverk som skal oppmuntre til samvær

Uenighet om økonomi kan gjøre foreldresamarbeidet vanskelig. En kvalitativ studie av unges erfaring med delt bosted, viser at konflikter om økonomi kan være en stor belastning for barna. Konfliktene handler ofte om hvem som skal betale for hva (Lidén og Kitterød

2019). Det er derfor viktig med regler som ikke er med på å forsterke konfliktnivået mellom foreldre som har gått fra hverandre.

Regelverket for offentlig fastsettelse av barnebidrag er utformet ut fra en avveining av hva som vil være praktisk, og samtidig rettferdig, i de fleste tilfeller. Det skal også være tilpasset både de med god økonomi og de med ikke fullt så god økonomi (Barne- og likestillingsdepartementet, Prop. 58 L (2016-2017)). I regelverket tas det derfor utgangspunkt i gjennomsnittsberegninger av hva det koster å forsørge et barn med et normalt og forsvarlig forbruk, omtalt som underholdskostnaden. Kostnadene er inndelt etter aldersgrupper og øker med alder (se faktaboks for mer informasjon om underholdskostnaden).

Hvis barnebidraget ikke blir betalt av bidragspliktig som avtalt, kan NAV utbetale bidragsforskudd. Dette er en behovsprøvd statlig ytelse, hvor formålet er å sikre mottaker midler til underhold av barna på et visst nivå hver måned (se faktaboks for mer informasjon om bidragsforskudd). En viktig årsak til at en del velger å søke om at NAV skal fastsette barnebidraget er nettopp for å kunne få utbetalt bidragsforskudd. Hvis man er i en situasjon der bidragspliktig ikke kan betale barnebidrag, vil dette være en måte å sikre seg en fast stønad for å forsørge barna.

Bidragsregelverket ble endret 1. oktober 2003. Målet med endringene var blant annet at barnets behov for forsørgelse skulle deles mellom foreldrene etter økonomisk evne og så rett og rimelig som mulig (St.meld. nr. 19 (2006-2007)). De nye bidragsreglene skulle også oppmuntre til omsorg, i form av samvær, fra begge foreldrene. Det ble derfor innført et samværsfradrag. Med dette skulle man unngå at økonomi ble en barriere for samvær, ved å ta hensyn til at den bidragspliktige har utgifter i forbindelse med samværet. Hvor mye tid det er avtalt at den bidragspliktige er sammen med barnet påvirker dermed hvor mye som skal betales i barnebidrag (se faktaboks for mer informasjon om samværsfradraget). Et siste viktig mål med regelverksendringene var også å legge til rette for at flest mulig skulle ordne bidragsforholdet seg imellom, gjennom private avtaler (St.meld. nr. 19 (2006-2007)).

Stadig vanligere med delt bosted

Siden barnebidraget blant annet er påvirket av hvordan foreldrepårene fordeler omsorgen for barna, er det interessant å se nærmere på hvordan dette har utviklet seg over tid. Rundt ett av fire barn mellom 0 og 17 år har foreldre som ikke bor sammen (SSB 2022).³ Dette har vært stabilt siste tiår. I 2022 utgjorde dette 249 900 barn. Det er disse barna det potensielt kan betales barnebidrag for.

Siden barnebidrag i utgangspunktet er et privatrettslig område, er mye av det vi vet om delte familier basert på svar fra spørreundersøkelser. Registerdata fra SSB viser bare hvem barnet er registrert bosatt med, men ikke hvordan foreldrene har fordelt omsorgen. SSB har derfor gjennomført flere spørreundersøkelser blant familier hvor barn under 18 år ikke er registrert bosatt med begge foreldrene (Lyngstad mfl. 2014a; Wiik 2022). Disse undersøkelsene fokuserer i stor grad på hvilken bostedsløsning foreldrene velger for barna.

Antall barn med foreldre som ikke bor sammen har altså ikke endret seg mye de siste årene, men hvilken bostedsløsning foreldrene velger for barna har endret seg drastisk. Det blir stadig vanligere med delt bosted. Andelen par som velger delt bosted⁴, har økt fra 8 prosent i 2002 til 43 prosent i 2020 (Lyngstad mfl. 2014a; Wiik 2022). I 2020 var det 49 prosent av foreldrepårene som hadde en løsning hvor barna bodde mest hos mor og 7 prosent mest hos far (Wiik 2022). Andelen som velger at barnet bor fast hos mor har blitt redusert i perioden, mens andelen som bor fast hos far har vært stabil.

³ Det betyr at en av foreldrene ikke er registrert bosatt på samme adresse som barnet sitt i folkeregisteret.

⁴ I utgangspunktet innebærer delt bosted at barnet bor fast hos begge foreldrene, og at begge foreldrene dermed skal være involvert når det tas viktige beslutninger i barnas liv (Barneloven § 37). I forskriften til barneloven står det at når foreldrene er enige om at de har avtalt delt bosted for barnet, legges det til grunn at begge foreldrene har de samme daglige utgifter til barnet den tiden de bor fast hos dem, og at barnet bor like mye hos begge (forskrift til fastsettning og endring av fostringstilskot § 8). De aller fleste som rapporterer at de har delt bosted, velger også en bostedsløsning der barna bor tilsvarende halvparten av tiden hos hver av foreldrene (Lyngstad mfl. 2014a).

Økningen i delt bosted kan ses i sammenheng med at par er mer likestilte i den daglige omsorgen for barna når de lever sammen (Kitterød 2012; Ellingsæter og Kitterød 2021). Det legges til rette for at far skal ta en mer aktiv rolle i omsorgen for barna, blant annet ved at en del av foreldrepermisjonen har blitt fordelt til far, og at denne fedrekvoten har blitt utvidet flere ganger (NOU 2017:6, s.22). I tillegg har det vært flere regelendringer på 2000-tallet som oppfordrer til mer samvær blant samværsforelder og barn, blant annet endringer i bidragsregelverket og utvidelse av vanlig samværsrett (Kitterød mfl. 2015). Dette vil sannsynligvis også være med å påvirke hvilken løsning familier velger etter et samlivsbrudd.

Sammenlignet med foreldrepar som velger at barnet skal bo mest med én av foreldrene, er foreldrepar med delt bosted yngre, har høyere utdanning og har mer nylig gått fra hverandre. Dette er et mønster som har vedvart over tid (Lyngstad mfl. 2014b; Kitterød mfl. 2015). Foreldre som velger delt bosted etter samlivsbrudd har lavere konfliktnivå, er mer enige om den daglige oppdragelsen av barna, oppfølging av fritidsaktiviteter og omfanget av samværet (Wiik 2023; Wiik mfl. 2015). Delt bosted er likevel blitt mer vanlig blant alle typer foreldrepar, også de med et høyt konfliktnivå (Kitterød mfl. 2016).

At det har skjedd så store endringer over tid i hvilke løsninger foreldrepar som går fra hverandre velger for barna, vil sannsynligvis også påvirke hvor mange som søker om at NAV skal fastsette, og kreve inn, barnebidraget. I en del tilfeller vil det kanskje ikke være aktuelt med barnebidrag fordi foreldrene deler de daglige utgiftene for barna likt. Hvis det er inntektsforskjeller mellom foreldrene kan det også være aktuelt med barnebidrag i familier med delt bosted, men mange vil kanskje velge å løse dette gjennom private avtaler (se faktaboks for mer informasjon om fastsetting av barnebidrag i NAV ved delt bosted).

Regelverk for fastsetting av barnebidrag og definisjoner av begreper

Fastsetting av barnebidrag i NAV reguleres av barneloven kapittel 8. Det pålegges et gebyr på størrelse med et rettsgebyr (1243 kroner i 2023) for hvert vedtak som fattes om fastsettelse eller endring.

Når NAV fastsetter barnebidrag, tas det utgangspunkt i hva det koster å forsørge et barn, omtalt som underholdskostnaden. Kostnaden fordeles mellom foreldrene etter inntektene deres. Den med den høyeste inntekten skal dekke den største delen av kostnadene til barnet. Barnebidraget er den bidragspliktiges andel av underholdskostnaden. Barnebidraget prøves mot den bidragspliktiges bidragsevne, og deretter gis det samværsfradrag. Disse begrepene er beskrevet under.

Bidragsmottaker mottar barnebidraget og er den forelderen som barnet bor fast sammen med. Bidragsmottaker forsørger barnet ved å betale barnets kostnader. I SSB sine analyser av spørreundersøkelsen om bosted og samvær brukes «bostedsforelder» om forelderen som barnet bor fast sammen med. I saker med delt bosted er bidragsmottakeren den forelderen som har lavest inntekt.

Bidragspliktig betaler barnebidrag til bidragsmottaker og er den forelderen som barnet ikke bor fast sammen med, eller som barnet som regel bor minst hos. I enkelte tilfeller kan det også være aktuelt med bidrag når barna har delt bosted. Dette henger sammen med foreldrenes inntekt. Bidragspliktig forsørger barnet ved å betale barnebidrag. I SSB sine analyser av spørreundersøkelsen om bosted og samvær brukes «samværsforelder» om forelderen som barnet ikke bor fast sammen med. I saker med delt bosted er bidragspliktige den forelderen som har høyest inntekt.

Underholdskostnaden er basert på hva det koster å forsørge et barn. Satsene som inngår i underholdskostnaden fastsettes av Barne- og familiedepartementet i forskrift og er basert på statistikk fra Statens Institutt for

Forbruksforskning og SSB. Underholdskostnaden består av forbruksutgifter, boutgifter og tilsynsutgifter. Ordinær barnetrygd blir trukket fra, fordi den er ment for forsørgelse av barnet. Underholdskostnaden er delt inn i fire aldersgrupper og øker med barnets alder (0-5 år, 6-10 år, 11-14 år og 15 år og eldre). Satsene reguleres 1. juli hvert år.

Bidragsevne er hvor mye NAV vurderer at den bidragspliktige kan betale i barnebidrag. Hvis den bidragspliktige har lav inntekt, kan barnebidraget bli redusert eller settes til 0 kr. Bidraget skal aldri være høyere enn bidragsevnen. NAV bruker faste satser for å beregne bidragsevnen. Det tas blant annet hensyn til fastsatte satser for eget underhold, underhold av egne barn i egen husstand og boutgifter, i tillegg til skattesats og trygdeavgift. Den bidragspliktige skal ikke betale mer enn 5/6 eller 83,3 prosent av underholdskostnaden til barnet, og heller ikke mer enn 25 prosent av den bruttoinntekten NAV har beregnet til samlet barnebidrag, før et eventuelt samværsfradrag. Dersom den bidragspliktige ikke har evne til å betale beregnet bidrag til alle barn hen betaler bidrag for, skal barnebidraget fordeles forholdsmessig mellom barna.

Samværsfradrag i barnebidraget gis bidragspliktige når foreldrene har en avtale, dom eller rettsforlik om samvær med barnet. Fradraget henger sammen med omfanget av samværet, og er delt inn i fire samværsklasser. Som hovedregel telles det netter når samværsklassen skal beregnes. Samværsfradraget er ment å dekke utgifter som mat og drikke, helse og hygiene, lek og fritid og transport. Boutgifter regnes med i samværsfradraget for de to høyeste samværsklassene (3 og 4). Jo eldre barnet er, jo høyere er samværsfradraget. Dersom den bidragspliktige har avtale om mindre samvær med barnet enn to netter per måned, har hen ikke rett på samværsfradrag. Tabell 1 viser størrelsen på samværsfradraget etter samværsklasser og alder på barnet i 2022.

Tabell 1. Oversikt over samværsklasser. Antall netter ved de forskjellige samværsklassene og samværsfradraget i kroner ved forskjellige samværsklasser og alder på barnet. Summer basert på tall fra 2022.

	Antall netter	0-5 år	6-10 år	11-14 år	15 år og mer
Samværsklasse 0	Mindre enn samværsklasse 1 (mindre enn 2 netter per måned)	0	0	0	0
Samværsklasse 1	2-3 netter per måned	276	365	479	550
Samværsklasse 2	4-8 netter per måned	913	1 209	1 587	1 821
Samværsklasse 3	9-13 netter per måned	2 425	2 837	3 364	3 691
Samværsklasse 4	14-15 netter per måned	3 044	3 561	4 223	4 634

Kilde: Forskrift om fastsetjing og endring av fostrinstilskot (2022).

Barnebidrag ved delt bosted: Når NAV beregner barnebidrag for barn med delt bosted, tas det utgangspunkt i at begge foreldrene har like store kostnader for barnet. Det kan likevel være aktuelt med barnebidrag når det er inntektsforskjeller mellom foreldrene, ettersom foreldrene skal dele underholdskostnaden forholdsmessig etter inntekt. Forelderen med høyest inntekt vil være bidragspliktig.

Bidragforskudd er en behovsprøvd stønad man kan ha rett til, hvis barnebidraget ikke blir betalt eller ikke betales i tide.¹ Formålet med ytelsen er å sikre enslige forsørgere midler til underhold av barna på et visst nivå hver måned. For å ha rett til bidragforskudd må barnet være under 18 år og bo fast hos bidragsmottaker. Videre må bidraget innkreves via NAV/Skatteetaten (fordi NAV trekker forskuddet fra barnebidraget

før det blir utbetalt). Bidragsmottaker må også ha en samlet årsinntekt som er under 320 ganger satsen for forhøyet forskudd for ett barn (fra 1. juli 2023 ble denne grensen endret til 330 ganger satsen for forhøyet forskudd per barn per måned). I 2022 tilsvarte dette 563 200 kr. Bidragforskudd har tre ulike satser; ordinær, redusert og forhøyet. Hvilken sats man har rett til avhenger av inntekt, antall barn og om man er gift eller samboer med ny partner. Per 1. juli 2022 er beløpet for ordinær bidragforskudd på 1 320 kr i måneden.

Kilde: Barneloven, kapittel 8; Forskoteringsloven; Forskrift om fastsetjing og endring av fostringstilskot; Forskrift om gebyr for offentlig fastsettelse av barnebidrag; Forskrift om samla fastsetjing av tilskot i visse tilfelle; nav.no

.....

¹ Se <https://www.nav.no/bidragforskudd> eller <https://www.regjeringen.no/no/tema/pensjon-trygd-og-sosiale-tjenester/innsikt/bidragforskudd/id2507635/> (informasjon hentet den 04.10.23).

Data og metode

Analysen er en deskriptiv undersøkelse av familier hvor NAV fastsetter og krever inn barnebidraget. Dette inkluderer også saker hvor partene selv er blitt enig om størrelsen på bidraget, men hvor NAV krever inn samt saker der det kun utbetales forskudd. I analysen skiller vi ikke på om NAV både har fastsatt og innkrever barnebidraget, eller om det er en privat avtale hvor NAV bare er innkrever. De fleste sakene (95 % i 2022) er av førstnevnte type. For å undersøke utviklingen over tid bruker vi beholdningstall per desember i årene fra 2011 til 2022. Unntak er 2016, hvor det ikke ble produsert statistikk.

Vi undersøker utviklingen i antall bidragsmottakere, bidragspliktige og saker (barn). Siden hver sak har tre parter, skiller vi på utviklingen mellom dem. Vi ser også på aldersfordelingen til barna. Videre analyserer vi kjennetegn ved bidragsmottakere og bidragspliktige. Vi undersøker alder, kjønn, antall barn det betales/mottas bidrag for, fødeland, bidragsevne, rett på bidragforskudd, avtalt samvær, om foreldrene har bodd sammen og mottak av andre ytelser fra NAV.

Det er noen begrensninger ved datasettet vi benytter i denne analysen. For det første har vi ikke informasjon om kjennetegn på en relativt stor andel av de bidragspliktige, og andelen øker gjennom perioden. I 2011

har vi ikke informasjon om to prosent av de bidragspliktige. I 2022 er denne andelen på syv prosent. Når det gjelder barna og bidragsmottakerne, mangler vi informasjon om rundt én prosent av utvalget. Gjennom perioden har vi ikke informasjon om avtalt samvær i 12 til 15 prosent av sakene. I halvparten av disse sakene er det ukjent hvem den pliktige er, eller så bor en av partene i utlandet. Vi velger fortsatt å rapportere og analysere utviklingen i kjennetegn for de vi har informasjon om, og rapporterer om ukjent i tabeller og figurer.

Vi har delt inn barna i aldersgrupper basert på aldersinndelingen i underholdskostnaden og samværsfradraget. Aldersgruppene vi bruker er 0-5 år, 6-10 år, 11-14 år, 15-17 år og over 18 år. Vi har valgt å behandle barn med alder over 24 år som ukjent. Det kan være aktuelt å betale barnebidrag så lenge barnet er i ordinær skolegang (Barneloven § 68). Siden ungdomsretten til å fullføre videregående skole utløper året man fyller 24 år, har vi satt dette som en grense. Det er svært få observasjoner hvor barnet er over 24 år i datagrunnlaget.

Vi har kun informasjon om bidragsevne og avtalt samvær i årene 2014 til 2022. Våre data viser bare hvor mye samvær det er avtalt mellom bidragsmottaker og

bidragspliktig, ettersom det er dette som avgjør samværsfradraget. Vi vet ikke hvor mye samvær som faktisk er gjennomført mellom bidragspliktig og barnet.

Vi har kun informasjon om bidragsmottaker har søkt og kvalifiserer for å motta bidragsforskudd og hvilken sats de kvalifiserer for, men ikke om det faktisk er blitt utbetalt et forskudd.

Resultater

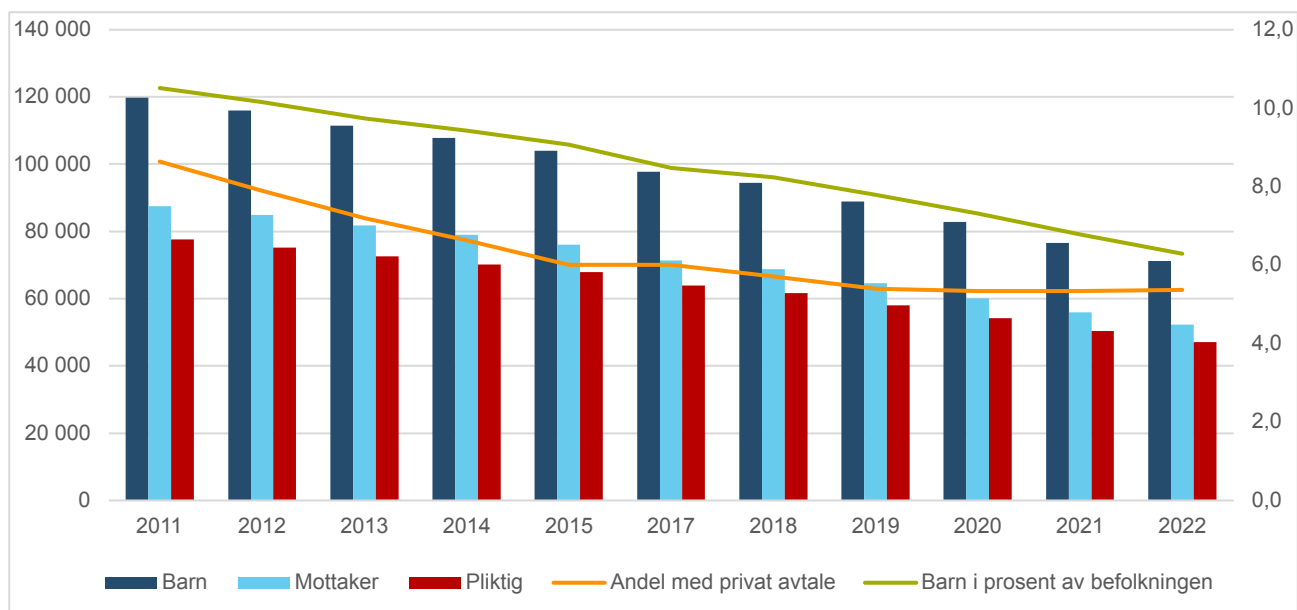
Stor reduksjon i antall offentlig fastsatte barnebidrag

Antall barn det betales barnebidrag for gjennom NAV reduseres gjennom perioden vi studerer (figur 1). I 2011 ble det betalt barnebidrag eller bidragsforskudd, gjennom det offentlige, for 120 000 barn, mens det i 2022 var 71 000 barn. Dette tilsvarer en reduksjon på 40 prosent. Det er også en reduksjon i andelen barn med slike saker i prosent av befolkningen i alderen 0-17 år. I 2011 ble det betalt barnebidrag gjennom NAV for 10,5 prosent av barna, mens andelen gikk ned til 6,3 prosent i 2022. Reduksjonen i antall saker skyldes dermed ikke at det har blitt færre barn i perioden.

I 2022 var det 249 900 barn som ikke bodde sammen med begge foreldrene i en husstand (SSB 2022). Det betyr at flesteparten blir enige om barnebidrag gjennom private avtaler, eller at det ikke er aktuelt med bidrag fordi foreldrene deler likt på utgiftene til barna. Hvis vi ser dette tallet opp mot antall bidragsaker i NAV, er det 28 prosent av barna det potensielt kan betales barnebidrag for som har en offentlig fastsatt avtale. I 2011 var den samme andelen på 43 prosent, og Skevik (2006) antyder at andelen var på rundt 90 prosent på begynnelsen av 2000-tallet. Vårt anslag på andel saker fastsatt av NAV er muligens for høyt, ettersom antall saker også inkluderer utenlandssaker.

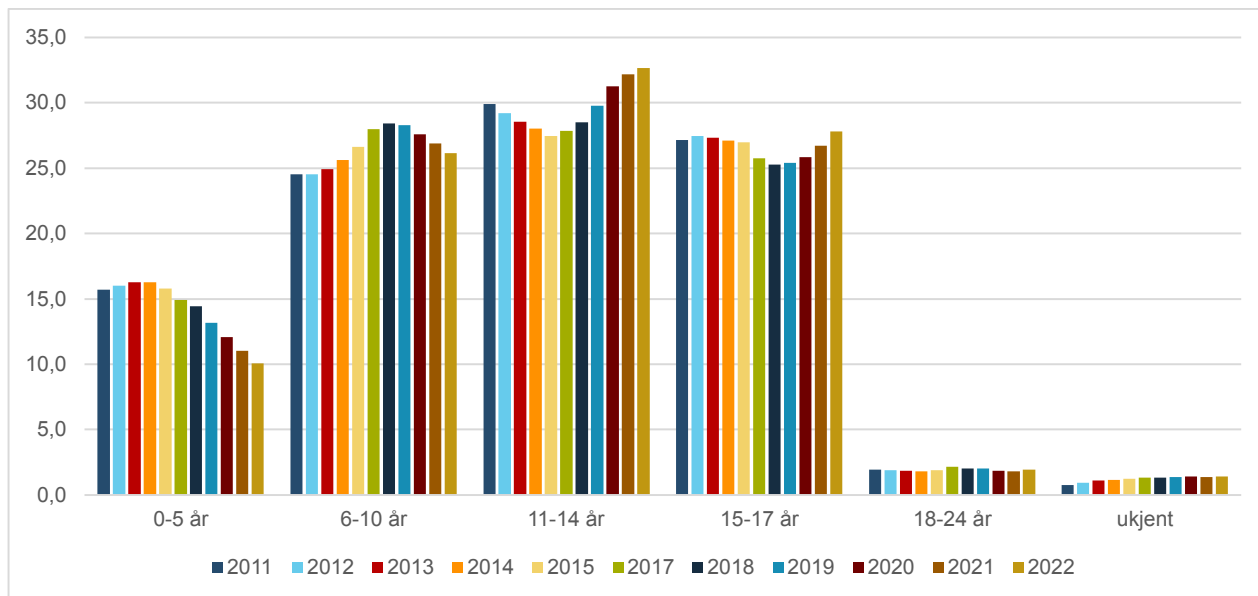
Det betales barnebidrag og bidragsforskudd for flere barn enn det er bidragsmottakere og bidragspliktige. Det er fordi noen mottar barnebidrag eller bidragsforskudd for mer enn ett barn, og fordi noen av de bidragspliktige betaler for flere barn. Gjennom perioden er det en tilsvarende reduksjon i antall bidragsmottakere (fra 87 500 til 52 200) og bidragspliktige (fra 77 500 til 47 100) som i antall bidragsaker (-40 %).

Figur 1. Antall barn (saker), bidragsmottakere og bidragspliktige (venstre akse). Andel saker med privat avtale hvor NAV krever inn og betaler ut bidraget og andel barn (0-17 år) med bidrags sak i NAV i prosent av befolkningen 0-17 år (høyre akse). Desember 2011-2022

Kilde: NAV

Figur 2. Andel barn og unge med en barnebidragssak fordelt etter aldersgrupper. Desember 2011-2022. Prosent

Kilde: NAV

Andelen saker hvor foreldrene selv er blitt enig om størrelsen på bidraget gjennom private avtaler, men hvor NAV krever inn og betaler ut, er også redusert. Disse sakene utgjorde 9 prosent av alle sakene i 2011 og 5,5 prosent i 2022.

Størst reduksjon blant de aller minste barna

De yngste barna (0 – 5 år) utgjør den minste aldersgruppen blant barna det betales barnebidrag for (figur 2). Dette er også aldersgruppen som har hatt størst reduksjon gjennom perioden. Dette gjør at andelen barn i denne gruppen reduseres fra rundt 16 prosent mellom 2011 og 2015, til 10 prosent i 2022.

Aldersgruppene 6 – 10 år, 11 – 14 år og 15 – 17 år utgjør nesten like store andeler av barna, på henholdsvis 26, 33 og 28 prosent i 2022. Gjennom perioden er det noen endringer i alderssammensetningen til barna. Det er en økning i andelen barn mellom 11 – 14 år i perioden etter 2015, rundt samme tidspunkt er det en tilsvarende reduksjon i andelen barn mellom 6 – 10 år. Ettersom vi her ser på beholdningstall, og ikke nye saker, indikerer dette at det er de samme barna som fortsetter å ha en bidragssak, men som blir eldre og forflytter seg fra en aldersgruppe til en annen. Dette bildet forsterkes av at det er en sterk reduksjon gjennom perioden blant de yngste, og at gjennomsnittsal-

deren til barna øker gjennom perioden fra 11 år til 11,6 år (tabell V1 i vedlegget).

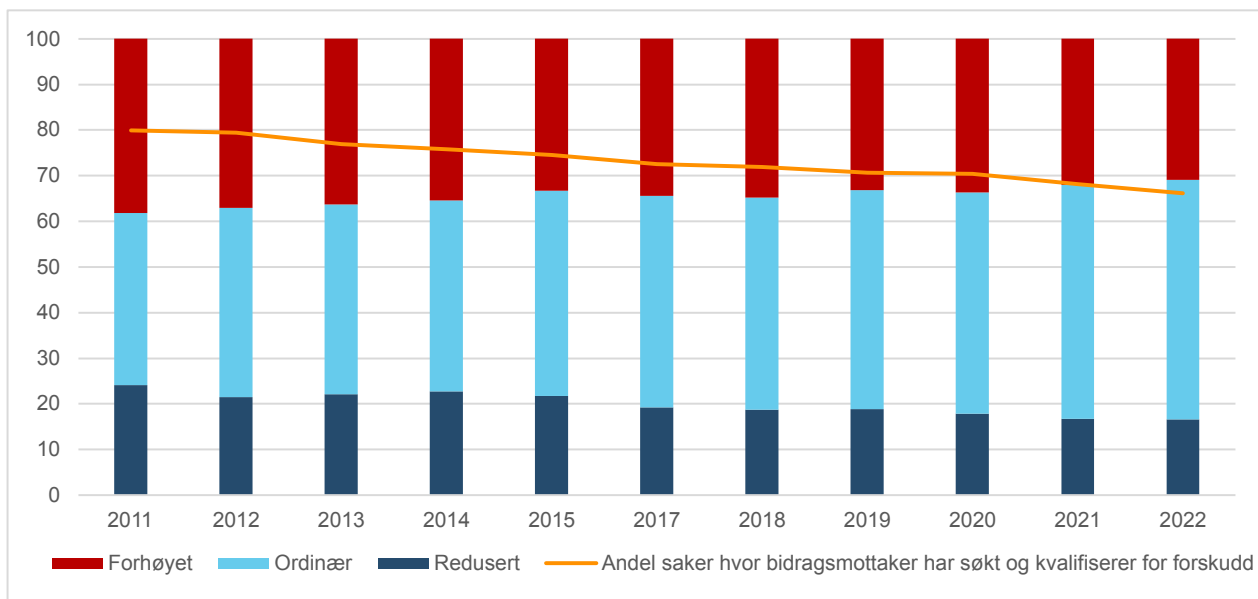
Andel unge i alderen 18-24 år som det betales barnebidrag for lå stabilt på rundt 2 prosent gjennom hele perioden. De fleste av disse er 18 og 19 år, men det ble også betalt barnebidrag for noen få i 20-årene. Unge vil fra fylte 18 år selv være mottaker av bidraget.

Færre har søkt og kvalifiserer for bidragsforskudd

I 2011 søkte og kvalifiserte bidragsmottaker for bidragsforskudd i 80 prosent av bidragssakene (figur 3). Denne andelen ble redusert til 66 prosent i 2022. I de fleste bidragssaker i NAV har altså bidragsmottaker søkt og kvalifiserer for forskudd. Vi vet imidlertid ikke om det faktisk er blitt utbetalt bidragsforskudd. At det er færre som søker og kvalifiserer for bidragsforskudd, kan ha sammenheng med at det i samme periode har vært en inntektsvekst for kvinner som også er større enn for menn (SSB 2019). Dette kan ha bidratt til at flere kvinner har for høy inntekt til å kvalifisere for bidragsforskudd.

I alle år, med unntak av 2011, utgjør de med ordinær sats på bidragsforskuddet den største gruppen. Andelen øker også gjennom hele perioden fra 38 prosent i 2011

Figur 3. Andel saker hvor bidragsmottaker har søkt og kvalifiserer for forskudd og prosentvis fordeling på sats. Desember 2011-2022. Prosent

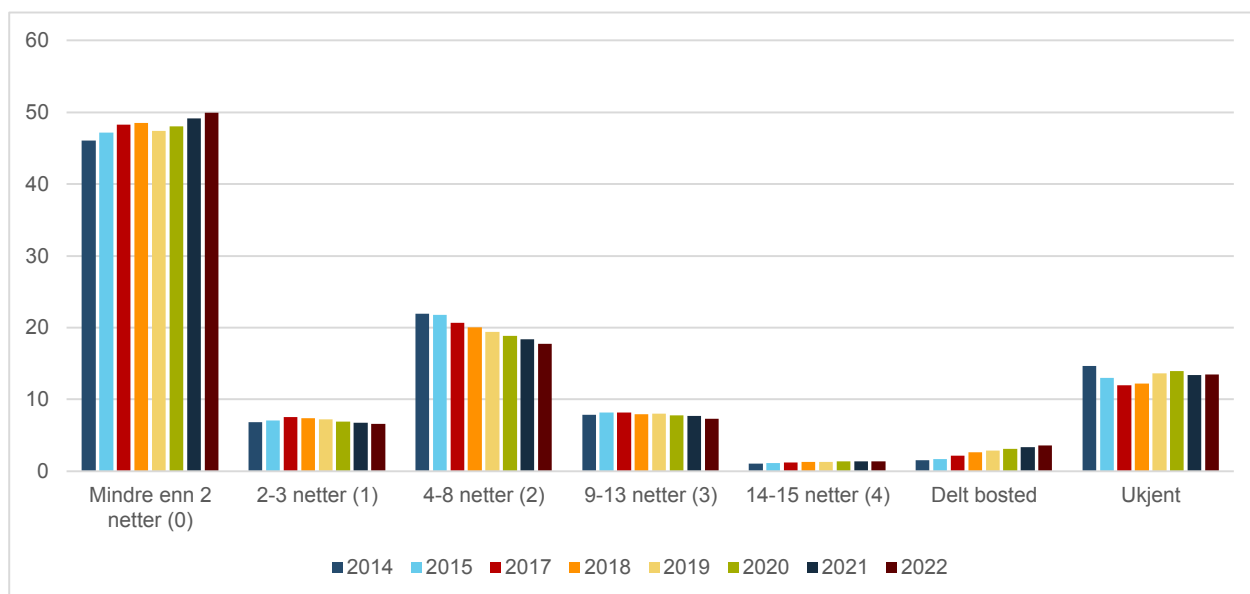

Kilde: NAV

til mer enn halvparten i 2022. Det er færre saker hvor bidragsmottaker kvalifiserer for redusert sats (mellom 17 og 24 %), enn hvor bidragsmottaker kvalifiserer for forhøyet sats (mellom 31 og 38 %). I 2011 var det like stor andel som kvalifiserte for ordinær og forhøyet sats.

Halvparten har lite eller ingen avtalt samvær
 Rundt halvparten av barna tilbringer mindre enn to netter sammen med bidragspliktig i måneden (figur 4). Med så lite avtalt samvær vil ikke bidragspliktig få fratrukk fra barnebidraget. Andelen økte fra 46 pro-

Figur 4. Barnebidragssaker fordelt på antall netter i mnd. med samvær. Samværsklasser i parentes. Desember 2014-2022. Prosentvis fordeling

Kilde: NAV

sent i 2014 til 50 prosent i 2022, og utgjør den største samværsklassen i alle år. I tillegg er det 7-8 prosent som har nesten tilsvarende lite samvær, med 2-3 netter i måneden. I 14 prosent av sakene er samværet ukjent. Siden avtalt samvær gir fratrekk i barnebidraget, er det grunn til å tro at barna og de bidragspliktige tilbringer lite tid sammen i disse sakene. Det betyr at det var relativt lite samvær mellom barna og de bidragspliktige i 71 prosent av bidragssakene i NAV i 2022.

I 2022 var en av partene enten ukjent eller bosatt i utlandet i hele 25 prosent av bidragssakene i NAV. I en del av disse sakene er ikke avtalt samvær registrert, og der vi har informasjon er det ofte lite samvær. Dette er med på å trekke ned samværet generelt, men bildet er også det samme når vi kun ser på sakene der alle parter er kjent og bosatt i Norge. Når vi kun ser på registrert samvær der alle partene er bosatt i Norge i 2022, er det ukjent samvær i 9 prosent av sakene, 45 prosent har under 2 netter med samvær, mens 8 prosent har samvær på 2-3 netter i måneden (ikke vist i figur).

En av fem bidragspliktige er sammen med barnet 4-8 netter i måneden. Dette er dermed den nest største gruppen. Her vil de med «vanlig samværsrett»⁵ tilhøre. Det er derfor ikke overraskende at dette er en så stor gruppe. Disse utgjorde imidlertid en mindre andel av sakene i 2022 (18 %), enn i 2014 (22 %).

Det er relativt få saker hvor det er mye avtalt samvær mellom barna og den bidragspliktige. I 7-8 prosent av sakene er samværet 9-13 netter per måned og i overkant av 1 prosent av sakene mellom 14 og 15 netter. Disse andelen holder seg ganske stabil gjennom perioden.

Den eneste gruppen hvor antall saker øker i perioden, er de med delt bosted. Selv om det er en økning, er det

få saker. I 2022 var det 2 500 bidragssaker med delt bosted som utgjorde 3,5 prosent.

Det er tydelig at de som har offentlig fastsatt barnebidrag skiller seg betydelig fra delte familier generelt når det gjelder hvor mye tid barna tilbringer med begge foreldrene. Ser vi på delte familier generelt bor drøyt 40 prosent av barna like mye hos begge foreldrene i 2020 (Wiik 2022), mens det kun gjelder 3,5 prosent av bidragssakene i NAV. Blant de som har en bidragssak i NAV er det derimot over 70 prosent av barna som tilbringer lite eller ingen tid med den ene forelderen, denne andelen har vært ganske stabil gjennom hele perioden vi undersøker. SSB finner at tilsvarende andel er 22 prosent (i 2012) i delte familier generelt (Lyngstad mfl. 2014a). De aller fleste barna det betales bidrag for via NAV bor fast hos mor. Det betyr at barna det betales bidrag for via det offentlige generelt tilbringer mindre tid med far enn i delte familier generelt.

Mor er som regel bidragsmottaker, mens far er bidragspliktig

Over tid er det små endringer i bidragspliktiges og bidragsmottakernes kjennetegn (se tabell VI i vedlegget). Vi rapporterer derfor bare tallene for 2022 i tabell 2. De fleste bidragspliktige er menn (86 %), mens de fleste bidragsmottakere er kvinner (92 %) (tabell 2). Det betyr at det i de fleste bidragssaker i NAV er mor som har hovedansvaret for barnet eller barna.

De mellom 40 og 49 år utgjør den største aldersgruppen av bidragspliktige (37 %), mens de mellom 30 og 39 år utgjør den nest største gruppen (30 %) (tabell 2). Den laveste andelen bidragspliktige er mellom 50 og 59 år (20 %), og de over 60 år (4 %). Gjennom perioden er det sterkest reduksjon i antall saker blant de yngste bidragspliktige (-67 %), men denne gruppen (de mellom 20 og 29 år) utgjør en liten andel (4 %). Det er svært få bidragspliktige som er under 20 år hvert år. Andelen bidragspliktige med ukjent alder øker gjennom perioden (tabell VI i vedlegget). Endringene vi ser i aldersgruppene er derfor usikre.

⁵ Vanlig samværsrett innebærer at forelderen som ikke bor sammen med barnet har rett til å være sammen med barnet en ettermiddag i uka med overnatting, annenhver helg, til sammen tre uker i sommerferien, og annenhver høst-, jule-, vinter- og påskeferie (Barneloven §43). Det gjør at de med vanlig samværsrett vil tilhøre samværsklasse 2 (4-8 netter).

Sammenlignet med de bidragspliktige, er bidragsmottakerne i snitt yngre. De fleste er i aldergruppene 30-39 år (39 %) og 40-49 år (38 %). Mottakere i alderen 20-29 år utgjorde i snitt 12 prosent av mottakerne, som er en høyere andel enn for bidragspliktige (4 %). Andelen i denne gruppen har gått noe ned. Samtidig har andelen i alderen 50-59 år økt noe i perioden. I gjennomsnitt er 10 prosent av mottakerne i denne alderen. Svært få mottakere er under 20 år eller 60 år eller eldre.

Hvor gamle foreldrepårene i bidragssaker er henger naturlig nok sammen med hvilken alder det er vanlig å få barn i. Den generelle trenden har vært at gjennomsnittsalderen for når man får barn har økt, og dette ser ut til også å gjelde blant de som har bidragssaker i NAV. Det er imidlertid snakk om små endringer.

Rundt 70 prosent av de som mottar barnebidrag, og de som betaler barnebidrag, gjør dette for ett barn, mens rundt 25 prosent mottar eller betaler for to barn. 6-7 prosent mottar eller betaler barnebidrag for tre barn eller mer.

De fleste bidragspliktige har mulighet til å betale hele eller deler av barnebidraget. Det er en økning i andelen som har bidragsevne gjennom perioden fra 64 prosent i 2014 til 70 prosent i 2022 (tabell V1 i vedlegget). Samtidig har det vært en nedgang i saker hvor NAV har vurdert at den bidragspliktige ikke har mulighet til å betale noe barnebidrag, og bidragsevnen derved er satt til null (se faktaboks). Andelen bidragspliktige uten bidragsevne ble redusert fra 17 prosent i 2014 til 12 prosent i 2022. Ettersom det er en ganske stor andel av de bidragspliktige som har ukjent bidragsevne er utviklingen over tid usikker. Vi har her undersøkt om NAV har vurdert om de bidragspliktige har evne til å betale barnebidraget, ikke om de faktisk betaler.

I de fleste bidragssakene har foreldrepårene tidligere vært gift eller samboere (tabell V1 i vedlegget). I 2022 gjaldt dette i 90 prosent av alle bidragssakene. Denne andelen har økt jevnt fra 77 prosent i 2011.

Tabell 2. Kjennetegn ved bidragsmottakere og bidragspliktige. Andel av bidragspliktige og bidragsmottakere. Desember 2022. Prosent

	Mottaker	Pliktig
Kjønn		
Kvinner	92	7
Menn	6	86
Ukjent	2	7
Alder		
Under 20 år	0	0
20-29 år	8	4
30-39 år	39	28
40-49 år	38	37
50-59 år	12	20
60 år og over	2	4
Ukjent	2	7
Antall barn det betales/mottas barnebidrag for		
Ett barn	70	68
To barn	24	25
Tre barn	5	6
Fire eller flere barn	1	2

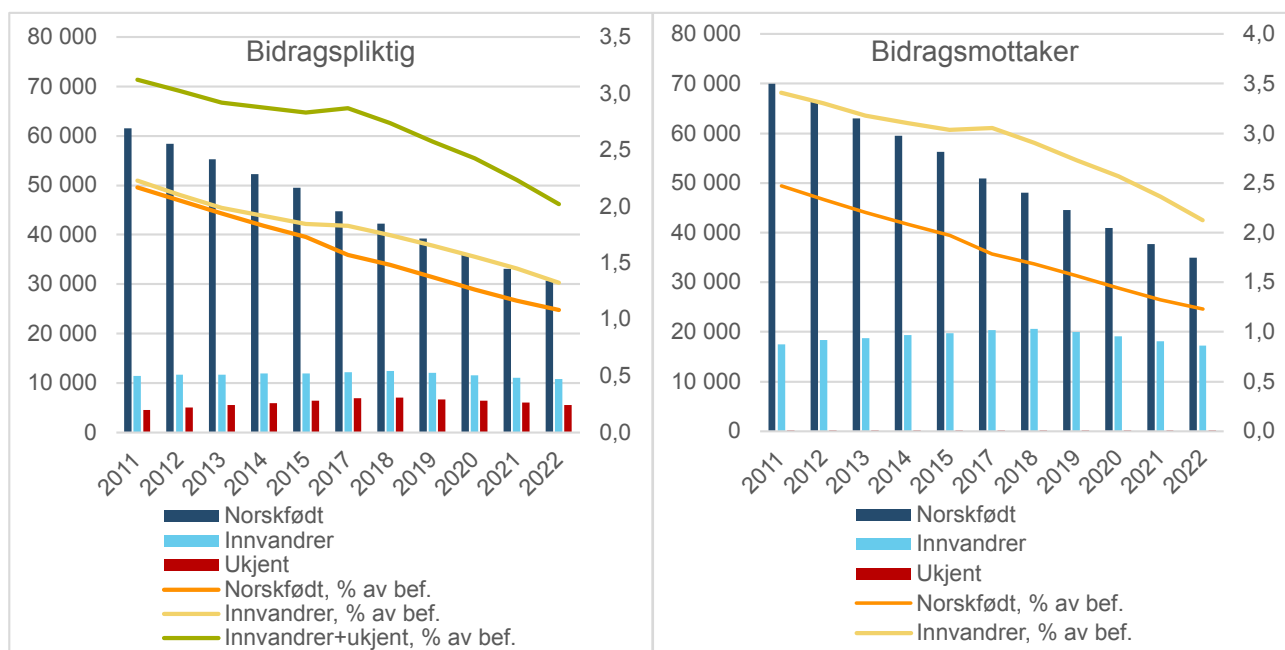
Kilde: NAV

Vanligere med bidragssaker blant innvandrere

Gjennom perioden er det en reduksjon i antall bidragspliktige og bidragsmottakere som er norskfødte (figur 5). I 2011 gjaldt dette nesten 80 prosent av både de bidragspliktige og bidragsmottakerne, mens andelen var på henholdsvis 65 og 67 prosent i 2022. Reduksjonen er et resultat av at det er en større nedgang i antall bidragssaker med norskfødt bidragspliktig eller mottaker (-50 % for begge) enn i antall saker hvor de er født i utlandet (-5 % for bidragspliktige og -1 % for bidragsmottakere). For de bidragspliktige skyldes reduksjonen i andelen norskfødte også at en større andel av de bidragspliktige har ukjent fødeland.

2,1 prosent av befolkningen født i utlandet var bidragsmottakere i 2022, mens dette gjaldt 1,2 prosent i den

Figur 5. Antall saker etter om bidragspliktige og bidragsmottaker er norskfødt, innvandrer eller ukjent (venstre akse). Andelen av befolkningen 18-66 år (høyre akse). Desember 2011 – 2022. Prosent

Kilde: NAV

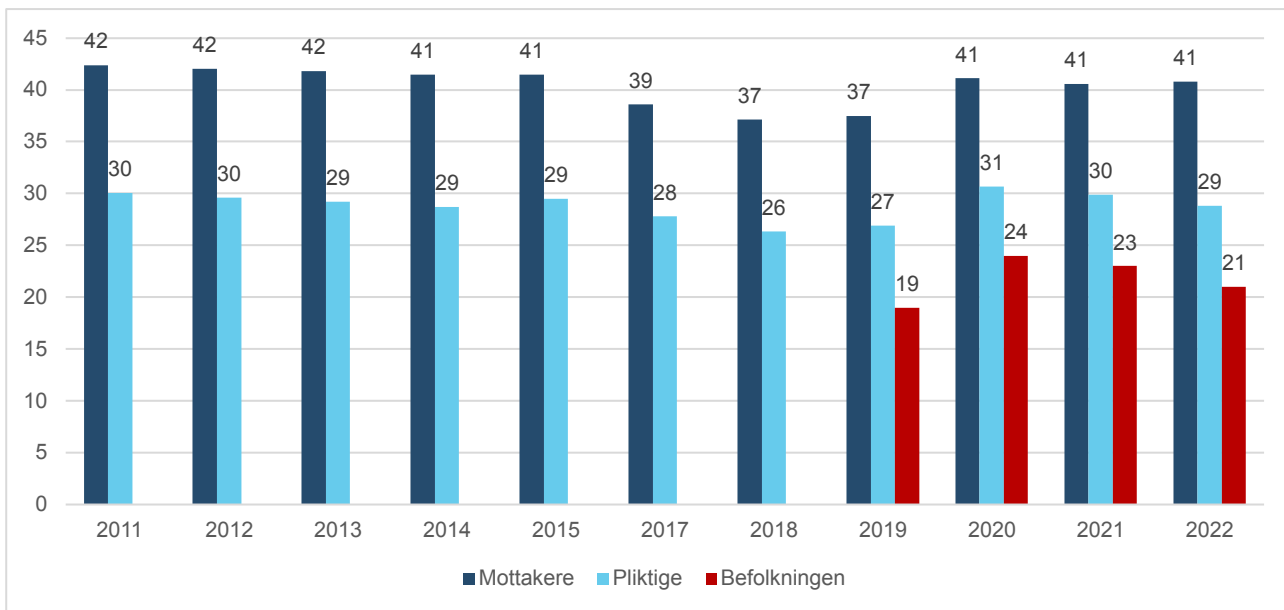
norskfødte befolkningen (figur 5). Forskjellen er mindre blant bidragspliktige. 1,1 prosent av den norskfødte befolkningen er registrert som bidragspliktig, mens andelen er 1,3 prosent blant personer født i utlandet. Antar vi at de med ukjent fødeland ikke er født i Norge, og inkluderer disse i gruppen med innvandrere, øker andelen til 2,0 prosent av befolkningen født i utlandet. Både andelen innvandrere og norskfødte som har en bidragssak i NAV går ned i perioden vi studerer. Utviklingen i de to gruppene følger hverandre tett. I perioden vi studerer har det vært en økning i antall innvandrere i Norge. Det forklarer hvorfor vi kun ser en liten nedgang i antall bidragssaker der pliktig/mottaker er innvandrer, samtidig som andel pliktige/mottakere i prosent av befolkningen født i utlandet går ned.

Det er mer vanlig at barna bor fast hos mor etter et samlivsbrudd blant innvandre enn norskfødte (Wiik 2022). Det kan være med på å forklare hvorfor en høyere andel innvandrere har en bidragssaker i NAV. I 7 100 (10 %) av bidragssakene i 2022 bodde den bidragspliktige i utlandet (ikke vist i figur). I 1 600 (2 %) av sakene bodde barnet i utlandet. Disse forholdene vil sannsynligvis komplisere det å få til private avtaler, og kan også være med på å forklare hvorfor andelen med bidragssaker i NAV er høyere blant innvandrere enn norskfødte. Hvis bidragspliktig er ukjent, er bidragsforskudd eneste måten man kan motta bidrag på. Det var ukjent hvem den bidragspliktige var i 9 200 (13 %) av sakene i 2022.

Mottar i betydelig større grad ytelser fra NAV
Bidragspliktige og mottakere mottar i betydelig større grad ytelser til livsopphold⁶ fra NAV, sammenlignet med den øvrige befolkningen i alderen 18-66 år. Ved utgangen av 2022 mottok 41 prosent av mottakerne og 29 prosent av de pliktige en livsoppholdsytelse fra NAV (figur 6). I befolkningen generelt lå denne andelen på 21 prosent. De fleste mottakerne av barnebidrag er kvinner, mens de fleste pliktige er menn. Når vi sammenligner med øvrig befolkningen vil det derfor være mest naturlig å sammenligne mottakerne med kvinner og de pliktige med menn. Kvinner mot-

⁶ Ytelser til livsopphold inkluderer dagpenger, sykepenger, arbeidsavklaringspenger, tiltakspenger, uføretrygd og overgangsstønnd.

Figur 6. Andelen mottakere og pliktige som mottar en livsoppholdsyttelse fra NAV og andel som gjør dette i befolkningen 18-66 år. 2011 – 2022. Prosent

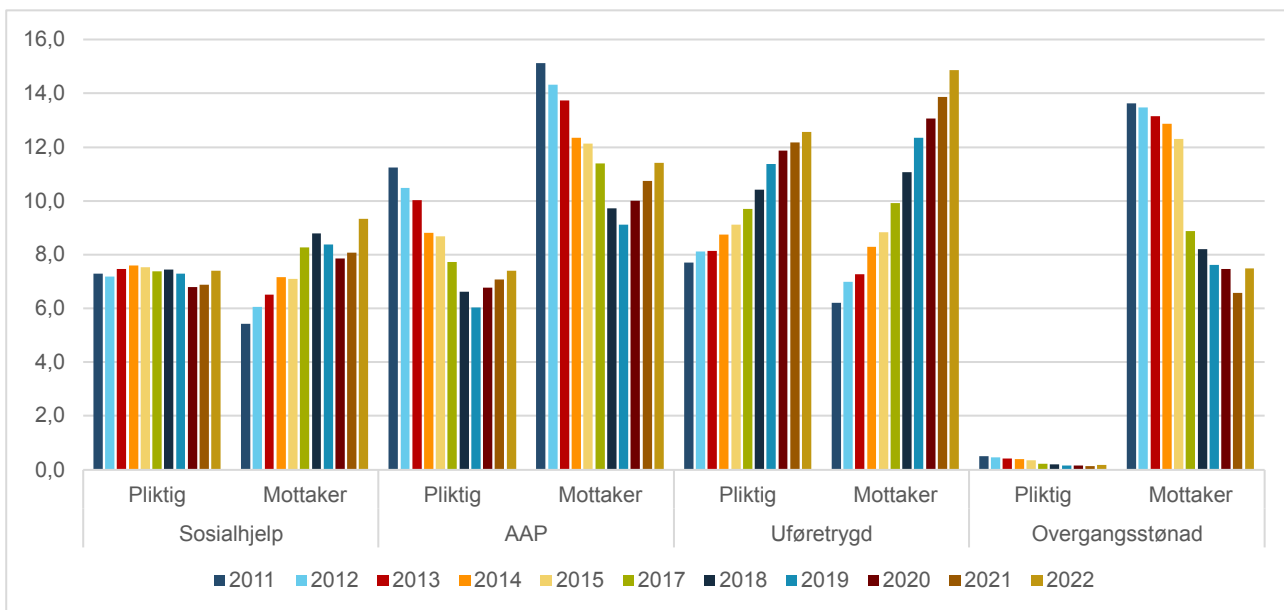
Kilde: NAV

tar oftere livsoppholdsyttelser fra NAV enn menn (Furuberg og Thune 2022; Kalstø og Kann 2018), og dette er sannsynligvis forklaringen på hvorfor en høyere andel av mottakerne enn de pliktige mottar en livsoppholdsyttelse fra NAV. I tillegg forklarer det at en

relativ høy andel av bidragsmottakerne mottar overgangsstonad også mye av forskjellen (figur 7).

Siden 2011 er det ikke skjedd store endringer i andelen pliktige og mottakere som mottar en livsoppholdsy-

Figur 7. Andel bidragspliktige og mottakere med ytelse fra NAV fordelt på ytelse. Desember 2011-2022. Prosent

Kilde: NAV

telse fra NAV. Utviklingen ser ut til å følge konjunktorene og den øvrige utviklingen i befolkningen.

Vi har videre undersøkt hvilke ytelser det er vanligst å motta (figur 7). Ser vi på bidragsmottakerne mottok 9,3 prosent sosialhjelp, 11,3 prosent AAP, 14,9 prosent uføretrygd og 7,5 prosent overgangsstønad i desember 2022. Til sammen mottok 46 prosent av bidragsmottakerne enten en livsoppholdsytelse og/eller sosialhjelp fra NAV. Blant de pliktige mottok 7,4 prosent sosialhjelp, 7,4 prosent AAP og 12,6 prosent uføretrygd. Det er svært få bidragspliktige som mottar overgangsstønad. Blant de bidragspliktige var det 33 prosent som enten mottok en livsoppholdsytelse og/eller sosialhjelp fra NAV. I befolkningen generelt mottok 1,4 prosent sosialhjelp, 4,0 prosent AAP, 10,5 prosent uføretrygd og 0,3 prosent overgangsstønad. Det betyr at bidragsmottakere og -pliktige mottar alle disse ytelsene i større grad enn befolkningen.

Det er ikke mye overlapp mellom foreldrepar når det gjelder mottak av ytelser. I 40 prosent av parene mottar ingen en livsoppholdsytelse eller sosialhjelp fra NAV. I 46 prosent av tilfellene mottar enten pliktige eller mottaker en eller flere ytelser, mens i 14 prosent mottar begge parter en ytelse fra NAV (ikke vist i figur).

Andelen av mottakerne og de pliktige som mottar en ytelse fra NAV har vært relativt stabilt siden 2011, men det har vært store endringer i hvilke ytelser de mottar. Blant mottakerne har andelen som mottar sosialhjelp og uføretrygd økt betydelig, mens andelen som mottar AAP og overgangsstønad har gått ned. Blant de pliktige har også andelen som mottar AAP gått ned, mens andelen med uføretrygd har økt. Denne siste utviklingen har også skjedd i befolkningen generelt.

At andelen mottakere som mottar overgangsstønad har gått kraftig ned, skyldes innstramminger i regelverket. Blant annet har det blitt innført et skjerpet aktivitetskrav, og man mister nå retten til overgangsstønad umiddelbart etter inngåelse av nytt samboerskap. En studie fra 2018 finner at innstramming i aktivitetskravet førte til en økning i antall enslige mødre

som startet å motta andre ytelser fra NAV, særlig sosialhjelp (Dokken 2018). Tallene i denne analysen ser ut til å støtte oppunder dette funnet.

Mange av mottakerne av barnebidrag er enslige forsørgere. I overkant av 60 prosent av mottakerne har utvidet barnetrygd fra NAV, mens dette kun gjelder et fåtall av de pliktige (4-5%) (se tabell V1 i vedlegget). Denne andelen har vært stabil gjennom perioden vi studerer. De som har utvidet barnetrygd er enslige forsørgere, ettersom man mister retten til utvidet barnetrygd og overgangsstønad når man får ny samboer eller ektefelle. Retten til barnebidrag faller derimot ikke bort. Dette betyr at det er mange av bidragsmottakerne som ikke har fått seg ny samboer eller ektefelle etter samlivsbruddet.

En betydelig andel av både de pliktige og mottakerne har sosialhjelp, og blant mottakerne har også andelen økt. Litt under halvparten av de som mottar sosialhjelp mottar dette i tillegg til en annen ytelse fra NAV, mens den andre halvparten kun mottar sosialhjelp (ikke vist i figur). Det er viktig å være klar over at vi her kun har sjekket mottak i en måned i løpet av året (desember). Sosialhjelp er en ytelse som ofte mottas i en kortere periode, og det er sesongvariasjoner i når den mottas (Lima 2023). Det er som regel høyest mottak av sosialhjelp i første halvdel av året, og særlig i februar og mars. Det er derfor grunn til å tro at flere har mottatt sosialhjelp gjennom året, enn det våre tall viser.

Oppsummering og diskusjon

Det har vært en reduksjon i antall saker hvor NAV fastsetter barnebidraget på 40 prosent fra 2011 til 2022. Dette er en trend som har pågått siden begynnelsen av 2000-tallet (NOU 2017:6). Samtidig er det en flat utvikling i antall barn som ikke er registrert bosatt med begge foreldrene i befolkningen generelt. Skevik (2006) antydte at det ble betalt barnebidrag gjennom det offentlige for 90 prosent av barna i delte familier i 2001. Våre anslag tyder på at denne andelen har sunket til 28 prosent i 2022. Det er grunn til å tro at den store reduksjonen har sammenheng med økningen i delte familier som velger delt bosted for barna. Foreldrene inngår avtaler seg imellom uten å involvere

NAV, og i mange tilfeller vil avtaler om barnebidrag være mindre aktuelt. Når barnet bor like mye hos begge foreldre, og man deler de daglige utgiftene for barna likt, er ikke avtaler om barnebidrag alltid nødvendig. I perioden vi har undersøkt har andelen med delt bosted økt fra 25 prosent i 2012 (Lyngstad mfl. 2014a) til 43 prosent i 2020 (Wiik 2022).

De som har en bidragssak i NAV, ser ut til å skille seg fra delte familier generelt på flere områder. Det er betydelig mindre avtalt samvær mellom samværsforelder/bidragspliktig og barn i de offentlige bidragssakene enn i delte familier sett under ett. Nesten halvparten av barna hadde ingen eller under to netter med avtalt samvær med bidragspliktig, som i de aller fleste tilfeller er far. Andelen med lite, eller ingen samvær, har også økt gjennom perioden. I SSB spørreundersøkelse gjennomført i 2012 oppga 15 prosent av de i delte familier generelt, at det var tilsvarende lite samvær mellom barnet og samværsforelderen (Lyngstad mfl. 2015).

Mens 43 prosent av de delte familiene har delt bosted i befolkningen, gjelder dette under 4 prosent av barna med bidragssak i NAV i 2022. Det har likevel blitt noe mer vanlig med delt bosted gjennom perioden. Dette kan være en del av samfunnstrenden som SSB har sett, flere velger delt bosted, også blant familier med høyere konfliktnivå (Kitterød mfl. 2016).

De som har en bidragssak hos NAV, skiller seg også ut ved at en betydelig større andel mottar ytelse fra NAV enn i befolkningen generelt. De skiller seg spesielt ut ved at en relativt høy andel mottar sosialhjelp. Mange av mottakerne er også enslige forsørgere, noe som kan gjøre dem ekstra sårbare. Sosialhjelp er ikke i utgangspunktet ment å være en «fast ytelse», men å være et siste sikkerhetsnett.⁷ Hvis en enslig forelder oppsøker NAV for å søke om sosialhjelp, vil NAV be hen om å søke den andre forelderen om barnebidrag. Det er fordi alle muligheter for inntektssikring skal være uttømt før man innvilger sosialhjelp. I denne analysen har vi kun sjekket mottak av sosialhjelp for

en måned, og ikke sett på langtidsmottak. Dette er noe som kan være relevant å undersøke nærmere med videre forskning.

Størsteparten av de bidragspliktige er vurdert til å ha høy nok inntekt til å kunne betale hele eller deler av barnebidraget, men en del bidragspliktige ser også ut til å ha dårlig økonomi. Rundt 12 prosent har ikke nok inntekt til å kunne betale barnebidrag og bidragsevne er ukjent i en god del saker. Vi ser også at en relativt høy andel mottar en livsoppholdsytelse eller sosialhjelp fra NAV. Når bidraget ikke blir utbetalt kan bidragsmottaker ha rett på å få utbetalt bidragsforskudd fra NAV. Dette avhenger imidlertid av mottakers inntekt. Vår analyse viser at en betydelig andel av bidragsmottakerne har rett til forskudd, men at andelen har gått noe ned. Tallene våre gir imidlertid bare oversikt over de som har søkt og har rett på forskudd, men sier ikke noe om hvor mange som får det utbetalt.

I prosent av befolkningen er det flere innvandrere enn norskfødte som har bidragssaker i NAV. Men andelen har gått ned i begge grupper. Noe av forklaringen kan være at færre innvandrere velger delt bosted ved samlivsbrudd. SSBs undersøkelser viser at foreldre med innvandrerbakgrunn har signifikant lavere sannsynlighet for å velge delt bosted ved samlivsbrudd (Wiik 2022). Videre var bidragspliktig ukjent, eller en av partene bosatt i utlandet, i en av fire saker i 2022. I slike saker vil det ikke være mulig eller vanskelig å få til private avtaler. I de tilfellene hvor det er ukjent hvem den pliktige er, vil det å søke bidrag gjennom det offentlige være eneste måten man kan sikre et fast bidrag gjennom bidragsforskudd.

Antallet barnebidragssaker i NAV har gått ned, men de som får fastsatt bidraget av NAV ser generelt ut til å være en mer selektert og sårbar gruppe. En større andel av foreldre med en bidragssak i NAV mottar også en livsoppholdsytelse og/eller sosialhjelp fra NAV enn i befolkningen generelt. Videre ser vi at mange av bidragsmottakerne er enslige forsørgere. De fleste mottakerne har også så lav inntekt at de kvalifiserer for bidragsforskudd. Barna det betales bidrag for gjennom NAV har ofte også lite eller ingen samvær med far.

⁷ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_1-1

Referanser:

Barneloven. (1981). Lov om barn og foreldre (LOV-1981-04-08-7). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7/>

Dokken, Therese (2018) «Småbarnsmødre over på andre trygdeytelser etter innstramminger i overgangsstønad». Arbeid og velferd 3/2018. https://arbeidogvelferd.nav.no/journal/2018/3/m-2535/Sm%C3%A5barnsm%C3%B8dre_over_p%C3%A5_andre_trygdeytelser_etter_innstramminger_i_overgangsst%C3%B8naden

Ellingsæter, Anne Lise og Ragni Hege Kitterød (2021) «Den «uferdige» revolusjonen: Hva betyr utdanning for fedres familiarbeid?». Tidsskrift for samfunnsforskning 62/1. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1504-291X-2021-01-02>

Forskotteringsloven. (1989). Lov om bidragsforskott (LOV-1989-02-17-2). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-02-17-2>

Forskrift om fastsetjing og endring av fostringstilskot. (FOR-2003-01-15-123). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-01-15-123>

Forskrift om gebyr for offentlig fastsettelse av barnebidrag. (FOR-2001-11-04-1250). Lovdata. <https://lovdata.no/nav/forskrift/2001-11-04-1250>

Forskrift om samla fastsetjing av tilskot i visse tilfelle. (FOR-2003-01-15-122). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-01-15-122>

Furuberg, Jorunn og Ola Thune (2022) «Koronakrisa førte til stor auke i tapte årsverk i 2020». Arbeid og velferd 1/2022. https://arbeidogvelferd.nav.no/journal/2022/1/m-579/Koronakrisa_f%C3%B8rte_til_stor_auke_i_tapte_%C3%A5rsverk_i_2020

Kalstø, Åshild Male og Inger Cathrine Kann (2018) «Færre på helserelaterte ytelser – friskere befolkning?». Arbeid og velferd 4/2018. ?

Kitterød, Ragni Hege (2012) «Foreldrenes tidsbruk: Fedre deltar mer i husarbeid og omsorg». Samfunns-

speilet 2012/4. <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/fedre-deltar-mer-i-husarbeid-og-omsorg>

Kitterød, Ragni Hege, Jan Lyngstad, Hilde Lidén og Kenneth Aarskaug Wiik (2015) «Praktiseres delt bosted for barn av andre foreldregrupper enn før?». Statistisk sentralbyrå rapporter 2015/3. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/215361?_ts=14b07175a90

Kitterød, Ragni Hege, Hilde Lidén, Jan Lyngstad og Kenneth Aarskaug Wiik (2016) «Delt bosted for barna etter samlivsbrudd – en praksis for folk flest?». *Sosilogisk tidsskrift* 1/2016. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1504-2928-2016-01-02>

Lidén, Hilde og Ragni Hege Kitterød (2019) «Delt bosted – Barns perspektiver og utfyllende kunnskap». Institutt for samfunnsforskning rapport 2019:3. https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmli/bitstream/handle/11250/2580824/Delt_bosted.pdf?sequence=2

Lima, Ivar (2023) «Få mottakere av sosialhjelp i 2022 – men økning mot slutten av året». Arbeid og velferd 2/2023. https://arbeidogvelferd.nav.no/journal/2023/2/m-2879/F%C3%A5_mottakere_av_sosialhjelp_i_2022_%E2%80%93_men_%C3%B8kning_mot_slutten_av_%C3%A5ret

Lyngstad, Jan, Ragni Hege Kitterød og Erik H. Nymoen (2014a) «Bosted og samvær 2002, 2004 og 2012 – Endringer i ansvar og omsorg for barna når mor og far bor hver for seg». Statistisk sentralbyrå rapporter 2014/2. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/158734?_ts=145cbb51f00

Lyngstad, Jan, Ragni Hege Kitterød og Eirik H. Nymoen (2014b) «Hos mor, hos far eller delt bosted? Individuelle endringer i barns bo-ordning når foreldre bor hver for seg». Statistisk sentralbyrå rapporter 2014/27. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/185545?_ts=146f70a60d8

Lyngstad, Jan, Ragni Hege Kitterød, Hilde Lidén og Kenneth Aarskaug Wiik (2015) «Hvilke fedre har lite eller ingen kontakt med barna når foreldrene bor hver for seg?». Statistisk sentralbyrå rapporter 2015/2. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/215357?_ts=14b070c0438

NOU 2017: 6 (2017) «Offentlig støtte til barnefamilier». Oslo: Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-6/id2540981/>

NOU 2020:14 (2020) «Ny barnelov – Til barnets beste». Oslo: Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-14/id2788399/>

Prop. 58 L (2016-2017) Endringer i barnelova (barnebidrag og bidrag etter fylte 18 år). Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-58-l-20162017/id2538969/>

Skevik, Anne Grødem (2006) «'Absent Fathers' or 'Reorganized Families'? Variations in Father-Child Contact after Parental Break-Up in Norway». *Sociological Review* 54(1).

SSB (2019) «Inntektsforskjellen mellom menn og kvinner noe redusert». Skattestatistikk for personer, Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/inntektsforskjellen-mellom-menn-og-kvinner-noe-reduisert>

SSB (2022) Statistikkbanken Tabell 06204: Barn 0-17 år, etter antall foreldre i familien, foreldrenes samlivsform, hjemmeboende søsken og barnets alder 2001-2022. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet: 21.06.23

St. meld. Nr. 19 (2006-2007) Evaluering av nytt regelverk for barnebidrag. Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Stmeld-nr-19-2006-2007/id470058/?ch=1>

Wiik, Kenneth Aarskaug, Ragni Hege Kitterød, Jan Lyngstad og Hilde Liden (2015) «Samarbeid mellom foreldre som bor hver for seg». Statistisk sentralbyrå rapporter 2015/1. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/215350?_ts=14b06d52170

Wiik, Kenneth Aarskaug (2022) «Delt bosted for barn etter samlivsbrudd – Nye utviklingstrekk og kjennetegn». Statistisk sentralbyrå rapporter 2022/53. https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/artikler/delt-bosted-for-barn-etter-samlivsbrudd.nye-utviklingstrekk-og-kjennetegn/_/attachment/inline/7945a9e4-7e99-4dd8-8215-cfd0860da930:d6034f5d4940669f57aca2d54c78f9924651397c/RAPP2022-53.pdf

Wiik, Kenneth Aarskaug (2023) «Lavere konfliktnivå blant foreldre med delt bosted». SSB analyse 2023/2. <https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/artikler/lavere-konfliktniva-blant-foreldre-med-delt-bosted>

Vedlegg

Tabell V1. Kjennetegn ved bidragsmottakere (Panel A) og bidragspliktige (Panel B). Andel av bidragsmottakere og bidragsmottakere. Antall saker (Panel C). Desember 2011-2022. Prosent

	2011	2012	2013	2014	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Panel A: Mottaker											
Kjønn											
Kvinner	92	92	91	92	91	91	91	91	91	92	92
Menn	8	8	7	7	7	8	8	7	7	7	6
Ukjent	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Alder											
Under 20 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20-29 år	13	13	14	14	14	13	12	11	10	9	8
30-39 år	39	38	37	37	37	38	38	39	39	40	39
40-49 år	39	39	39	39	38	38	37	37	37	37	38
50-59 år	7	8	8	8	9	10	10	11	11	12	12
60 år og over	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Antall barn det mottas barnebidrag for											
Ett barn	71	71	71	71	71	71	71	70	69	69	70
To barn	23	23	23	23	23	23	23	24	24	24	24
Tre barn	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Fire eller flere barn	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ytelser											
Utvidet barnetrygd	62	62	63	63	63	63	63	63	63	63	64
Panel B: Pliktig											
Kjønn											
Kvinner	8	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7
Menn	90	89	88	88	87	86	85	85	85	86	86
Ukjent	2	3	4	5	5	7	7	7	7	7	7
Alder											
Under 20 år											
20-29 år	8	8	8	8	8	8	7	6	6	5	4
30-39 år	30	29	28	28	28	28	28	29	28	29	28
40-49 år	43	43	42	41	40	38	37	37	36	36	37
50-59 år	14	15	15	16	16	17	17	18	19	19	20
60 år og over	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	4
Ukjent	2	3	4	5	5	7	7	7	7	7	7

	2011	2012	2013	2014	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall barn det betales barnebidrag for											
Ett barn	68	68	69	69	69	69	68	68	68	68	68
To barn	24	24	24	24	24	24	24	25	25	25	25
Tre barn	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Fire eller flere barn	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ytelser											
Utvidet barnetrygd	5	5	4	5	4	4	5	5	4	5	5
Bidragsevne											
Delvis eller full bidragsevne				64	67	68	68	69	69	69	70
Ingen bidragsevne				17	15	15	14	13	13	13	12
Ukjent				19	18	17	18	18	18	18	18
Panel C: Saker											
Gjennomsnittsalder (barn)	11,0	11,0	11,0	10,9	10,9	10,9	11,0	11,1	11,2	11,4	11,6
Andel av saker hvor bidragspliktig og bidragsmottaker har levd sammen	77	78	80	81	83	86	87	88	89	90	91

Kilde: NAV